

The Evaluation of Academicians' Views on Distance Education Programs (The Samples of Firat and Tunceli Universities)¹

Murat TUNCER²

Ramazan TANAŞ³

ABSTRACT. Virtual learning or distance education, internet / intranet or via a computer network, the platform offered as a web-based education system be defined. This approach individual in center field, which motivated him to find information and prioritizing it, is a model. Against our societies have given their time in the race to obtain information using computers and the Internet with this structure is taken very seriously talented. Educational institutions and organizations the ability to revise the curriculum for lifelong learning is being restructured. This orientation is mandatory in some sense, because the traditional education systems are suffering under the load information. Information is changing very rapidly, although many teachers are old skills and even educational institutions can not catch up with this pace. Of distance learning solutions to these problems will bring a different perspective is expected. The purpose of this study for the views of academics to evaluate distance education programs. Obtained, as well as basic statistical data for different variables were subjected to qualitative analysis.

Key words: Distance Education, Program Evaluation, The Views of Academicians'

SUMMARY

Purpose and Significance: Distance education refers to a new education system planned for individuals who have been out of education systems due to skill renewal, new skill acquisition or various other reasons. However, it is apparent that there is quality and quantity deficiency for this new approach in terms of activities executed throughout our country. One dimension of these deficiencies is the academicians who carry out the education activities. There exist concerns about whether the academicians are well equipped to carry out the distance education activities or whether they correctly perceive this new form philosophically. Following this determination, we aimed to identify the opinions of academicians for distance education in this study.

Methods: The study group of the research includes 59 academicians from Firat University and Tunceli University. In the study, data are gathered through interview form. Interview form is divided into eight dimensions. While the first dimension of the interview form is related with the definition of the distance education, the second, third, fourth and fifth dimensions are related with objective, content, education situations and evaluation elements of the education programmes. Contribution of the technology to education, recommendations for the improvement of distance education programmes and opinions of academicians about execution of distance education by public and private education institutions are also involved in the study.

Results: The results of the research imply that the academicians have knowledge about distance education topic. But only four of the academicians (6,8%) have participated in a distance education practice. While only twenty percent of the academicians states that the objectives can be gained by distance education programmes without any problem, 34 percent of the group states that distance education was more appropriate for social science. Although the academicians have moderate opinions about the content issue, presenting all kinds of content (24%), requirement to teach only theoretical content of the lesson (24%), requirement to be simple and to be visually-audibly supported (10%) and requirement of the content to be parallel with formal education (10%) can be classified as common opinions.

Discussion and Conclusions: The result that the academicians were not equipped with enough knowledge about distance education is consistent with the findings of Düzakın and Yalçınkaya (2008) and Tuncer and Taşpınar (2007). There are also characteristic similarities between the arguments of the academicians in our study and the defining statements of Gülnar (2008). The academicians in our study states that the teacher and the student are in different places, that distance education is for the individuals who are out of formal education and have no opportunity for education, and they emphasize auditory and visual elements. However, Gülnar (2008) states that the learner and the teacher are physically in different places, and she emphasize technological devices and two way interaction. The academicians argue that the learners can be unsuccessful and that individual approaches can decrease the expected efficiency of education due to the problem of absence control and lack of interaction. These findings are consistent with the result of Can's (2004) research. The academicians must be informed about distance education, be encouraged to recognize and to experience this new approach. Different teaching approaches must be used in distance education, and the resulting findings must be shared with the science community.

¹ Bu araştırma 4.uluslararası bilgisayar ve öğretim teknolojileri sempozyumunda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Assist.Prof.Dr., FiratUniversity, mtuncer@firat.edu.tr

³ Lecturer, Tunceli University, Tunceli University, rtanas@tunceli.edu.tr

Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim Programlarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Fırat ve Tunceli Üniversiteleri Örneği)¹

Murat TUNCER²

Ramazan TANAŞ³

ÖZ. Sanal öğrenme veya uzaktan eğitim; internet/intranet veya bir bilgisayar ağı bulunan platform üzerinden sunulan, web tabanlı bir eğitim sistemi olarak tanımlanabilir. Bu yaklaşım; bireyi merkeze alan, onu bilgiye ulaşma yönünde motive eden ve ona öncelik veren bir modeldir. Günümüz toplumlarının zamana karşı vermiş oldukları bilgi edinme yarışında bilgisayar ve internetin birlikte kullanıldığı bu yetenekli yapı oldukça önemsenmektedir. Eğitim kurumları organizasyon yetenekleri ve öğretim programlarını revize ederek yaşam boyu öğrenme için yeniden yapılandırılmaktadır. Bu yönelim bir bakıma zorunluluktur, zira geleneksel eğitim sistemleri bilgi yükü altında ezilmektedir. Bilgi çok hızlı değişmekte, beceriler eskimekte ancak birçok öğretmen ve hatta eğitim kurumu bu hıza yetişememektedir. Uzaktan eğitimin bu sorunlara farklı bir bakış açısıyla çözüm getireceği umulmaktadır. Elde edilen veriler temel istatistiklerin yanı sıra çeşitli değişkenler açısından nitel analize tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Program Geliştirme, Akademisyen Görüşleri

GİRİŞ

Uzaktan eğitim öğrencilerin fiziki bir okul ortamına gereksinim duymadan bireysel olarak yerleşik bulunduğu ortamda eğitilmesi olarak tanımlanabilir. Bilgilerin uydu, video, ses, bilgisayar, çoklu ortam teknolojisi ve benzer araçlar ile elektronik olarak uzak bir mekâna ulaştırılması veya öğretmenin ve öğrencinin farklı mekânlarda bulunduğu bir eğitim sistemi olarak da tanımlanabilir (Sakarya Üniversitesi, 2006). Uzaktan eğitimin geçmişten günümüze kadar üç farklı kuşağı bulunmaktadır (Jones, 2005). İlk kuşak geleneksel kuşak olarak tanımlanır ki bu kuşakta öğrenci-öğretmen iletişimi yazışmalar yoluyla sağlanmıştır. İkinci kuşak sanayileşmiş multimedya uzaktan eğitimi olarak bilinmektedir. Ses ve video ağırlıklı bir uzaktan eğitim yapısı vardır. Son kuşakta ise eğitimde bilgisayar ve modem kullanılmaya başlanmıştır. Birinci ve ikinci kuşağın temel amacı öğrenme materyallerinin üretimi ve dağıtımındır. Bu iki modelde etkileşim oldukça sınırlıdır veya öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen etkileşimi neredeyse yok gibidir. Üçüncü kuşak uzaktan eğitim ise, interaktif eğitim olarak da bilinir ki, bilgisayar yoluyla iletişim ses ve video konferanslar gibi interaktif medyanın kullanıldığı, iletişim ve öğrenmenin sosyal bir süreç olarak kabul edildiği kuşaktır.

Uzaktan eğitim programlarının ortaya çıkışında teknolojik gelişmeler kadar piyasaların da önemli bir etkisi olmuştur. Hızlı teknolojik gelişmeler ve piyasa koşullarındaki değişimler ulusal eğitim sistemlerini artan eğitimsel farklılıklar ve bütçe yükleriyle mücadeleye zorlamıştır (Udaho University, 2003).

Uzaktan eğitimi öğretmen ve öğrenenin ayrı ortamlarda bulunması, eğitim kurumlarının etkisiyle materyallerin planlanması ve hazırlanması, kitle iletişim araçlarını kullanarak öğrenen ve öğretmeni aynı ortamda buluşturma, çift yönlü iletişimi sağlama ve öğrenme gruplarının bulunmaması olmak üzere beş ögeye göre karakterize edilebilir (UNDP, 2005). Uzaktan eğitimde öğrenci sadece yazılı metinlerle değil aynı zamanda diğer iletişim araçları ve öğrenme paketlerini kullanarak bireysel anlamda öğrenmeyi gerçekleştirir. Öğrenme paketleriyle ilgili olarak çok farklı uygulamalar olmakla birlikte genel olarak bir pakette bulunması gereken yapılar şunlardır (Lojda, 2003):

- Kurumlar ve çalışma programları hakkında genel bilgiler
- Uzaktan eğitim için çalışma rehberi

¹ Bu araştırma 4.uluslararası bilgisayar ve öğretim teknolojileri sempozyumunda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Assist.Prof.Dr., FıratUniversity, mtuncer@firat.edu.tr

³ Lecturer, Tunceli University, Tunceli University, rtanas@tunceli.edu.tr

- Çalışma programının zaman tarifi
- Çalışma modülünün tanıtımı
- Kurum personelinin iletişim bilgileri (Kurs müdürü, öğretmen, Yönetici v.b.)
- Kurum kanalıyla kullanılacak interaktif linkler
- Bireysel çalışma için çalışma materyalleri
- Destekleyici multimedya (ses, videokasetler, diskler, cd-rom'lar v.b.)
- Özel ödev formları (Ev ve benzeri ödevlerin takibi için)
- Değerlendirme formu
- Okuma metinleri (Kitaplardan alınan metinler)

Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanılmasıyla özellikle yükseköğretim kurumları ansiklopedik bilgi kaynaklarından kurtulmuşlardır. Online bilgi erişimi üniversitelerin toplumsal değişim rollerini gerçekleştirmelerinde oldukça önem kazanmıştır. Online eğitimle eğitim herkes için planlanabilir, eğitim ücretleri azalır ve kalite gelişir. Bunun yanında öğrenmenin yeni biçimleri kullanılır (Yeni eğitim materyalleri v.b). Ayrıca öğrenme bireyselleştirilir (Bireysel çalışma planı vardır ve bire-bir öğrenme yaklaşımı benimsenir) (Vesel, 2005).

Buna karşın genel görünüm uzaktan eğitim konusunda henüz istenilen düzeyde olunmadığı yönündedir. Jones (2005) 'a göre öğrenci özellikleri, öğretici nitelikleri, finansman, kurumsal yapı gibi oldukça geniş bir yelpazede sorunlar yaşanmaktadır. Bu araştırma uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarına yönelik akademisyen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Literatürde bu yeni eğitim yaklaşımının araştırıldığı pek çok çalışma görülmektedir. Antalyalı (2004), Arıcı ve Yekta (2005), Ateş ve Altun (2008), Can (2004), Şahin (2005), Öz ve Yüksel (2007), Tuncer (2007) Ulukan ve Baraz (2001) bu araştırmalara örnek olarak gösterilebilir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme kullanılmıştır. Görüşme formu sekiz boyuta göre yapılandırılmıştır. İlk boyut uzaktan eğitimin tanımlanması ile ilgili iken, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci boyutlar programların hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme öğeleri ile ilgilidir. Ayrıca teknolojinin eğitime katkısı, uzaktan eğitim programlarının iyileştirilmesi yönündeki öneriler ve uzaktan eğitim programlarının kamu ya da özel eğitim kurumları tarafından verilmesi yönündeki akademisyen görüşleri de yine araştırma kapsamına alınan diğer durumlardır. Araştırma açık uçlu sorularla görüşlerin toplanması esasına göre yürütüldüğünden yapılandırılmamış görüşme olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Görüşme tekniği ile elde edilen nitel veriler sayısallaştırılarak frekans ve yüzdeleri elde edilmiştir. Veri toplama süreci araştırmacılar tarafından akademisyenlerle ön görüşme yapılması ve araştırmanın amacının anlatılması ile başlamıştır. Görüşmeler not alınarak kayda geçirilmiş, görüşme sonunda görüşü alınan akademisyenlere okunarak son onayı alınmıştır. Görüşme formları araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunmuş, ifadelerin benzerliğine göre gruplanmıştır. Tasnif edilen ifadeler araştırmacılar tarafından karşılaştırılarak, son halini almıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 59 akademisyenden oluşmaktadır. Bu akademisyenlerin 30'u (%50,8) Meslek Yüksek Okulu, 29'u (%49,2) Fakülte kadrosunda yer almaktadır. Dolayısıyla dengeli bir dağılım olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan akademisyenlerin unvan ve kıdemleri aşağıdaki gibidir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere akademisyenlerin yüzde 37'si (4 Doç. Dr. ve 18 Yrd. Doç.Dr.) öğretim üyesidir. Bunun yanında çalışma grubunun önemli bir bölümünü (37 kişi, %62,7) genç akademisyenlerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 1: Çalışma grubu Kapsamındaki Akademisyenlerin Akademik Ünvan ve Kıdemlerine Göre Dağılımı

Akademik Ünvan			Kıdem		
	f	%		f	%
Doç. Dr.	4	6,8	1-5	37	62,7
Yrd.Doç.Dr.	18	30,5	6-10	8	13,6
Öğretim Elemanı	37	62,7	11-15	3	5,1
Diğer	-	-	16 Yıl ve Üstü	11	18,6
Toplam	59	100,0	Toplam	59	100,0

BULGULAR

Bu bölümde görüşme formu ile toplanmış ve çeşitli boyutlara ayrılmış bulgular ele alınmıştır. İlk boyut akademisyenlerin uzaktan eğitim faaliyetleri açısından durumunu belirlemeye yöneliktir.

1. Akademisyenlerin uzaktan eğitim faaliyetleri açısından durumu

Bu boyutta akademisyenlere uzaktan eğitime ilişkin beş soru yöneltilmiştir. Akademisyenlerin bu sorulara verdiği cevaplar aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 2: Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim Faaliyetleri Açısından Durumu

SORU		Frekans(f)	Yüzde(%)
Uzaktan Eğitim Konusunda Bilgi Sahibi misiniz?	Evet	48	81,4
	Hayır	11	18,6
Bir Uzaktan Eğitim Uygulamasına Katıldınız mı?	Evet	4	6,8
	Hayır	55	93,2
Üniversiteniz uzaktan eğitim konusunda bilgilendirici bir faaliyet planladı mı?	Evet	2	3,4
	Hayır	57	96,6
Uzaktan Eğitim ile ilgili bireysel bir çalışmanız oldu mu?	Evet	2	3,4
	Hayır	57	96,6
Uzaktan eğitimin meslek eğitiminde kullanılabileceğini düşünüyor musunuz?	Evet	26	44,1
	Hayır	33	55,9
Toplam		59	100,0

Akademisyenlerin büyük çoğunluğu (48 kişi, %81,4) uzaktan eğitim konusunda bilgi sahibi olduğunu ifade etmektedir. Buna karşın akademisyenlerin sadece dördü (%6,8) bir uzaktan eğitim uygulamasına katılmıştır. Akademisyenlerin büyük çoğunluğuna göre görev yaptıkları yükseköğretim kurumları uzaktan eğitim konusunda bilgilendirici bir faaliyet planlamamıştır (57 kişi, %96,6). Bunun yanında akademisyenlerin sadece ikisi (%3,4) uzaktan eğitim konusunda bireysel bir çalışma yapmıştır. Ayrıca akademisyenlerin uzaktan eğitimin meslek eğitiminde kullanılabileceği konusunda görüş ayrılığı yaşadığı söylenebilir. Grubun %55,9'u (33 kişi) uzaktan eğitimin meslek eğitiminde kullanılamayacağını görüşündedir.

2. Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim Tanımları

Bu boyutta akademisyenlerin uzaktan eğitimi nasıl algıladıklarını tespit etmek amacıyla bu eğitim türünü tanımlamaları istenmiştir. Akademisyenlerin yapmış olduğu uzaktan eğitim tanımlarında ilk sırayı (39 kişi, %66,1) “Eğitici ve öğrencinin eğitim sürecini farklı mekânlarda bulunarak teknoloji yoluyla eğitimin yürütülmesidir” tanımının aldığı tespit edilmiştir. Bunun yanında akademisyenlerin yüzde 25,4'lük bir oranla işitsel ve görsel öğeleri ön plana çıkardığı, yüzde 3,4'nün ise uzaktan eğitimin örgün eğitim dışında kalan veya eğitim fırsatı bulamayan kişilere yönelik olma özelliğine vurgu yaptığı ve 3 kişinin ise hiçbir tanım yapmadığı görülmektedir. Buna göre genel anlamda akademisyenlerin uzaktan eğitimi doğru tanımladıkları söylenebilir.

3. Teknolojinin Eğitime Katkısı Konusundaki Akademisyen Görüşleri

Araştırmanın ikinci boyutunda akademisyenlerin teknolojinin eğitime katkısı konusundaki görüşleri alınmıştır. Akademisyenlerin bu boyuttaki görüşleri dikkate alındığında teknolojinin eğitimin kalitesini arttırdığı (21 kişi, %35,6), bilgiye erişim ve derslere görsellik katma (14 kişi, %24) anlamında yararlı olduğu ve öğrenme kuramlarıyla ilişkilendirildiğinde faydalı olacağı (4 kişi, %6,7) gibi olumlu görüşlere sahip olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanında küçük bir kesim teknolojinin iletişimi zayıflattığını (4 kişi, %6,7) iddia etmektedir. Ayrıca önemli bir kesim ise amaca uygun kullanılması gerektiğine (14 kişi, %24) vurgu yapmıştır. Geriye kalan akademisyenler bu konuda herhangi bir fikir beyan etmemiştir. Genel olarak akademisyenlerin teknolojinin eğitime katkısı olduğuna inandıkları, bunun yanında öğrenme kuramı temelinde anlamlı olacağı ve iletişimi zayıflatma ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade ettikleri söylenebilir.

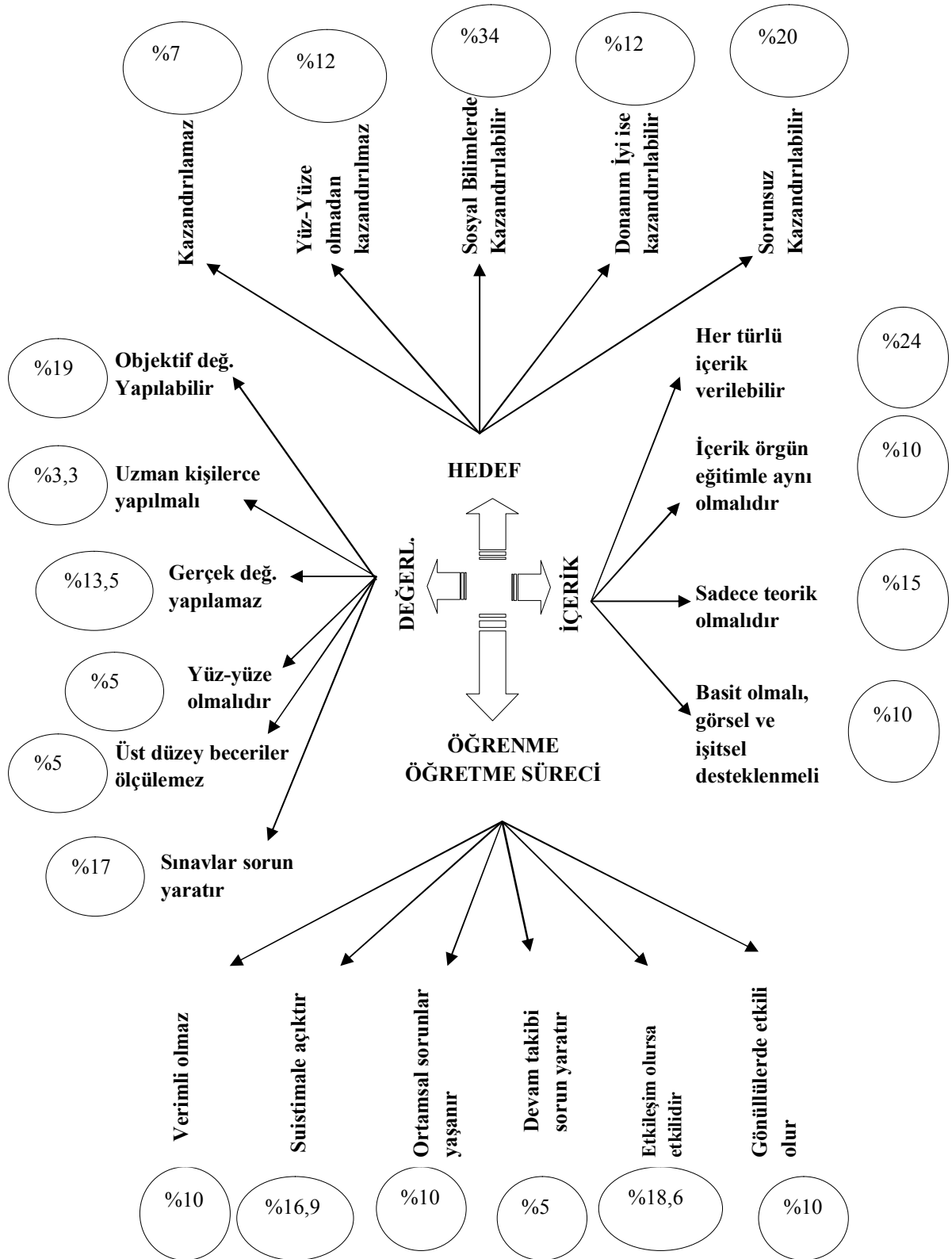
4. Uzaktan Eğitim Hizmeti Veren Kuruma Yönelik Akademisyen Görüşleri

Bu boyutta Uzaktan eğitim programlarının kamu ya da özel eğitim kurumlarınca verilmesi tartışılmıştır. Dokuz akademisyen (%15) uzaktan eğitim programlarının kamu kurumlarınca verilmesinin uygun olduğunu düşünürken, yine dokuz akademisyen bu programların özel eğitim kurumlarınca verilmesinin daha uygun olacağını ifade etmiştir. Akademisyenlerin yüzde 45'i (27 kişi) "Hem devlet hem de özel eğitim kurumlarınca verilebilir" derken, 4 akademisyen hiçbir surette verilmemesi gerektiğini dile getirmiştir. 10 akademisyen bu konuda fikir belirtmemiştir.

5. Uzaktan Eğitim Programlarının Hedef, İçerik, Eğitim Durumları ve Değerlendirme Boyutlarına İlişkin Akademisyen Görüşleri

Bilindiği gibi ülkemizde de uzaktan eğitim konusunda örgün eğitim verilen programlar mevcuttur. Akademisyenlerin bu yeni yapı konusunda bilgili olması beklenmektedir. Uzaktan eğitim programlarının hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutlarına ilişkin akademisyen görüşleri Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1'de de görüldüğü gibi dört boyut açısından önemli görüşler dile getirilmiştir. Öncelikle hedef boyutuna ilişkin olarak akademisyenlerin sadece %20'lik bir bölümü hedeflerin uzaktan eğitim programlarıyla sorunsuz biçimde kazandırılabilirliğini, yüzde 34'lük bir grup ise uzaktan eğitimin sosyal bilimler için daha uygun olduğunu ifade etmiştir. Yedi akademisyen yüz yüze eğitimin önemine vurgu yapmışken, yedi akademisyen ise donanımın önemini ön plana çıkarmıştır. Grubun geriye kalan bölümü bu boyutta herhangi bir görüş belirtmekten kaçınmıştır. İçerik konusunda ise akademisyenlerin biraz daha ılımlı olduğu, her türlü içeriğin verilebileceği (%24), sadece teorik içeriğin verilmesi gerektiği (%15), basit olması ve işitsel-görsel olarak desteklenmesi gerektiği (%10) ve içeriğin örgün eğitim paralelinde olması gerektiği (%10) ortak görüşler olarak sınıflanabilmektedir. Öğrenme-Öğretme süreci ile ilgili olarak sürecin suiistimale (öğrenci ve öğretici tarafından) açık olduğu, devamsızlık takibinin sorun olacağı, etkileşim olması durumunda yararlı olacağı, gönüllülerde etkili olacağı ve bütünüyle yararlı olmayacağı gibi temkinli yaklaşımların yoğunlukta olduğu bir yelpazede görüşler dile getirilmiştir. Değerlendirme boyutunda akademisyenlerin sadece yüzde 19'lük bir bölümü objektif bir değerlendirme yapılabileceği görüşündedir. Bu görüşü sırasıyla "sınavlarda sorun yaşanabilir", "gerçek değerlendirme yapılamaz", "üst düzey beceriler ölçülemez", "değerlendirme yüz yüze olmalıdır" ve "değerlendirme uzman kişilerce yapılmalıdır" görüşleri takip etmiştir.

Şekil 1: Uzaktan Eğitim Programlarının Hedef, İçerik, Eğitim Durumları ve Değerlendirme Boyutlarına İlişkin Akademisyen Görüşleri

6. Uzaktan Eğitim Programlarının İyileştirilmesi Konusundaki Akademisyen Görüşleri

Akademisyenlerin %30,5'i (18 kişi) bu boyutta görüş belirtmekten kaçınmıştır. "Teknolojiden daha fazla yararlanılmalıdır" diyenlerin oranı ise yüzde 18,64 (11 kişi)'tür. Öğretme ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı yüzde 11,86'dır. Uygulama

alanları arttırılmalı ve aralıklarla yüz yüze eğitim verilmeli diyenlerin oranları yüzde 10,16'dır. Beş akademisyen uzaktan eğitimin standartlaştırılması, 4 akademisyen uzaktan eğitimin bütünüyle kaldırılması gerektiği yönünde görüş belirtirken iki akademisyen otokontrol mekanizmalarının geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Uzaktan eğitim programları günümüzde daha da yaygınlaşmış, ülkemiz yükseköğretim programları arasındaki yerini almıştır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) üniversitelere yapmış olduğu çeşitli bildirimlerle uzaktan eğitim ve açık ders malzemeleri konusunda girişimlerde bulunulmasını teşvik etmektedir. Yükseköğretim kurumlarından beklenen ise altyapı çalışmalarını bir an önce tamamlayarak uzaktan eğitim konusunda uzmanlaşmış öğretici kadrosuyla bu yapıyı hayata geçirmesidir. Bu açıdan bakıldığında akademisyenlerin uzaktan eğitim konusunda en azından bilgi sahibi olması beklenmektedir.

Bu araştırma kapsamında 59 akademisyenin uzaktan eğitim programları konusundaki görüşleri değerlendirilmiştir. Akademisyenlerin büyük çoğunluğu uzaktan eğitim konusunda bilgi sahibi olmakla birlikte (%81), herhangi bir uzaktan eğitim uygulamasına katılmadıkları (%93) görülmüştür. Bu akademisyenlerin görev yaptığı üniversitelerin uzaktan eğitim konusunda bilgilendirici bir faaliyet planlamadığı (%96) akademisyen görüşlerinden anlaşılmaktadır. Aynı yüzdelik oranla akademisyenlerin uzaktan eğitim konusunda bireysel bir çaba sergilemediği de araştırma ile tespit edilen bir diğer konudur. Düzakın ve Yalçınkaya (2008), yaptıkları araştırma bulgularına dayalı olarak öğretim elemanlarının interneti daha çok iletişim, araştırma, gazete okuma ve elektronik hizmetlerden yararlanma amacıyla kullandıklarını, web tabanlı uzaktan eğitim için önemli görülen görüntülü ve sesli sohbet, web sayfası oluşturma, çoklu ortam oluşturma ve tartışmalara katılım gibi alışkanlıklarının pek bulunmadığını ifade etmişlerdir. Tuncer ve Taşpınar (2007) uzaktan eğitimde kaliteli materyallerin hazırlanması, uygun öğrenme çevrelerinin yaratılması, iletişim ve sunu gibi öğretmen nitelikleri nedeniyle uzaktan eğitimde sorunlar yaşandığını belirtmiştir. Bu yönüyle bu araştırmanın her iki araştırma bulgusunun tutarlı olduğu söylenebilir. Bunun yanında görüşlerine başvuru alan akademisyenlerin yaklaşık yüzde 56'sı uzaktan eğitimin mesleki eğitimde yararlı olamayacağını ifade etmişlerdir.

Akademisyenlerin yapmış olduğu uzaktan eğitim tanımlarında "Eğitici ve öğrencinin eğitim sürecini farklı mekânlarda bulunarak teknoloji yoluyla eğitimin yürütülmesidir" tanımının aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca akademisyenlerin işitsel ve görsel öğeleri ön plana çıkardığı, uzaktan eğitimin örgün eğitim dışında kalan veya eğitim fırsatı bulamayan kişilere yönelik olma özelliğine vurgu yaptığı görülmektedir. Gülnar (2008) uzaktan eğitimi öğrenen ve öğretmenin fiziksel olarak farklı ortamlarda olması, organize edilmiş bir öğretim programı, teknolojik araç ve iki yönlü iletişim özellikleriyle tanımlamaktadır. Bu tanımların belli ölçüde uyduğu, dolayısıyla öğretim elemanlarının uzaktan eğitimi doğru tanımladığı kanaatine varılabilir.

Çalışma grubunun büyük çoğunluğu teknolojinin eğitime katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Akademisyenler uzaktan eğitimin fen alanları için uygun olmadığı, dolayısıyla içerik bakımından bir kıyaslama yapılacak olursa sosyal alanlarda iyi sonuçlar vereceği görüşündedir. Öğrenme ortamı bakımdan bakıldığında ise oldukça karamsar bir hava hâkimdir. Devam takibi ve etkileşim sınırlılığı nedeniyle başarısızlık yaşanabileceği, bireysel yaklaşımların öğrenme faaliyetlerinden beklenen verimi düşüreceği düşünülmektedir. Bu bulguları destekler bir araştırma Can (2004) tarafından yapılmıştır. Bu araştırma bulgularına göre öğrenciler öğretim elemanlarının kendilerine yeterince yardımcı olmadığını ve uygulanan eğitimlerin zamanından dolayı eğitimlere katılmadıklarını dile getirmişlerdir. Akademisyenlerin ifade ettikleri diğer durumlar uzaktan eğitim programlarındaki değerlendirmelerin uzman kişilerce yapılması gerektiği, objektif bir değerlendirmenin mümkün olamayacağı ve üst düzey becerilerin ölçülmesinde sorunlar yaşanacağıdır. Uzaktan eğitim programlarının iyileştirilmesi konusunda teknolojiden daha fazla yararlanma ve öğretme ve değerlendirme yöntemlerinin daha da geliştirilmesi gerektiği görüşleri öne çıkmaktadır. Değerlendirme konusunda ifade edilen bu görüşler Can (2004)'ün araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Süreç temelli değerlendirme yaklaşımları ile Özturan, Egeli ve Darcan'ın (2000)

araştırma bulguları arasında yer alan sınırlı sayıda sınav yapma neticesinde yaşanan ölçme hatalarının azalacağı düşünülmektedir.

Genel olarak bakıldığında uzaktan eğitim programlarının akademisyen görüşlerine henüz istenilen verimi sağlayamadığı söylenebilir. Bunun yanında uzaktan eğitim programları anlamında çalışma grubu kapsamındaki akademisyenlerin bilgi yetersizliğinin olduğu da görülmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki öneriler geliştirilebilir;

- Akademisyenler uzaktan eğitim konusunda bilgilendirilmeli, bu yeni yaklaşımı tanımaları ve denemeleri konusunda teşvik edilmelidir.
- Farklı öğretim yaklaşımları uzaktan eğitimde kullanılarak bulgular bilim dünyasıyla paylaşılmalıdır.
- Özellikle öğretmen yetiştiren programlarda uzaktan eğitime yönelik bilgileri içeren seçmeli dersler verilmelidir.
- Yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarına yönelik olarak teknoloji okuryazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim konularında hizmet içi eğitimler verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Antalyalı, L. (2004). Uzaktan eğitim algısı ve yöneylem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü..
- Arıcı, N. ve Yekta, M. (2005). Mesleki ve teknik eğitimde çoklu ortam araçları kullanılmış web tabanlı öğretimin öğrenci başarısına etkisi. *Journal of Commerce & Tourism Education Faculty Yil:2005, Sayı:1.*
- Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 28, Sayı 3, s.125-145.*
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Yayınları.
- Can, E. (2004). Uzaktan eğitim öğrencilerinin eğitimlerini değerlendirmeleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. Malatya.
- Düzakın, E., Yalçınkaya, S. (2008). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve çukurova üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, s.225-244.*
- Gülner, B. (2008). Bilgisayar ve internet destekli uzaktan eğitim programlarının tasarım, geliştirme ve değerlendirme aşamaları (Suzep Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı 19, s.259-273.*
- Jones, D. (2005). Computing by distance education : problems and solutions. <http://cg-pan.cgu.edu.au> adresinden 16 Mayıs 2005 tarihinde indirilmiştir.
- Lojda, J. (2003). Support of de by the digital libraries. <http://www.ercim.org/publication/ws-proceedings/DELOS9/Pap5.pdf> adresinden 14 Ocak 2004 tarihinde indirilmiştir.
- Öz, R. ve Yüksel B. (2007). Uzaktan eğitim: Makine Mühendisliği Örneği. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi. 9-2.*
- Özturan, M., Egeli, B., Darcan, O. (2000). Türk üniversitelerinde bilgisayar ağlarının uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmasına ilişkin bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 18:108-113.*
- Sakarya Üniversitesi, (2006). Milli eğitim bakanlığı Sakarya Üniversitesi sertifika programları. <http://www.ido.sakarya.edu.tr/sertifika/> adresinden 6 Şubat 2006 tarihinde indirilmiştir.
- Şahin, M., C.(2005). İnternet tabanlı uzaktan eğitimin etkililiği: bir meta analiz çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: ADANA.

- Tuncer, M. (2007). Elektronik devreler dersinin sanal ortamda proje tabanlı öğrenme yöntemine göre sunulmasının öğrenci başarısı ve görüşlerine etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tuncer, M., Taşpınar M. (2007). Sanal eğitim-öğretim ve geleceği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 6, Sayı 20, s.112-133*.
- Udaho University, (2003). What is distance education.
<http://www.uidaho.edu/eo/dist8.html> adresinden 17 Ocak 2004 tarihinde indirilmiştir.
- Ulukan, C. ve Baraz, B. (2001). Web sitelerinin analizi yoluyla internet'e dayalı (online) eğitim veren üniversitelerin değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 3, sayı 1*.
- UNDP, (2005). Distance education.
<http://www.undp.org/info21/public/distance/pb-dis.html> adresinden 5 Mayıs 2005 tarihinde indirilmiştir.
- Vesel, V. (2005). Virtual learning environment in the age of global infonetworks.
<http://www.ercim.org/publication/ws-proceedings/DELOS9/Pap8.pdf> adresinden 26 Mayıs 2005 tarihinde indirilmiştir.